

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-05- Nr. 141-P-14
Vilnius

6. SVARSTYTA. 2025 m. balandžio 4 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-2 „Finansinių priemonių (paskolų, garantijų, rizikos kapitalo investicijų) taikymas teikiant valstybės paramą“ (*svarstymo tęsinys*) (5 darbotvarkės klausimas).

<...>

NUTARTA:

1. Apsvarsčius Valstybės kontrolės 2025 m. balandžio 4 d. valstybinio audito ataskaitą Nr. VAE-2 „Finansinių priemonių (paskolų, garantijų, rizikos kapitalo investicijų) taikymas teikiant valstybės paramą“ (toliau – Ataskaita), išklausius posėdyje dalyvavusių Valstybės kontrolės, Finansų ministerijos, UAB ILTE atstovų pasisakymus, taip pat atsižvelgiant į tai, kad UAB ILTE pagal Nacionalinio plėtros banko įstatymo 5 straipsnio 1 dalį pavesta vykdyti skatinamojo finansavimo veiklą Vyriausybės nustatytoje srityse, siekti užtikrinti finansiškai gyvybingas ir efektyvias investicijas ir prisidėti prie valstybės ekonominės, socialinės ir regionų plėtros, tačiau pažymint, kad kaip nurodoma Ataskaitoje, finansinės priemonės teikiant valstybės paramą valdomos tik iš dalies efektyviai (nes reikia tobulinti finansinių priemonių poreikio ir poveikio vertinimus, vertinti jau taikomų ar planuojamų taikyti subsidijų ir dotacijų galimą poveikį, esant laikinai laisvų pinigų, užtikrinti jų panaudojimą kitoms finansinėms priemonėms ar valstybės veikloms), o nepriklausoma skatinamojo finansavimo prisiimtų rizikų valdymo priežiūra padėtų užtikrinti tinkamą šios veiklos vykdymą, taip pat:

1.1. Pabrėžiant, kad UAB ILTE 2025–2030 m. strateginiame veiklos plane numatė plėsti bendrovės veiklą, siekiant ją finansuoti nuosavais pinigais iš įmonės balanso, pritraukiant daugiau privačių investicijų per paskolų sekiuritizacijos vykdymą, o tokia UAB ILTE veikla bus susijusi su kredito įstaigoms būdingomis rizikomis, kurioms, kaip pažymi auditoriai, reikalinga nepriklausoma adekvati priežiūra, be kita ko, tokia veiklos plėtra turės įtakos valstybės skolai, valstybės biudžetui ir visuomenei, *prašyti Finansų ministerijos*, t. y. UAB ILTE valstybės akcijų valdytojos, pasitelkiant UAB ILTE ir kitus atsakingus subjektus, parengti veiksmų planą, jame detalai nurodant, kokiomis priemonėmis ir terminais bus tobulinamas UAB ILTE veiklos priežiūros atlikimas.

1.2. Pažymint, kad 47 proc. (14 iš 30) įgyvendinamų finansinių priemonių nepakankamai pagrįstos poreikio vertinimu, todėl finansinės priemonės gali būti kuriamos neatsižvelgiant į realias rinkos sąlygas, jų poveikis tikslinėms grupėms gali būti ribotas, o šioms priemonėms suplanuotų pinigų (2 212 mln. Eur) paskirstymas neoptimalus, *prašyti Finansų ministerijos*, kuri pagal Vyriausybės 2018 m. rugšėjo 12 d. nutarimu Nr. 910 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo ir Lietuvos Respublikos inovacijų skatinimo fondo įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintą Nacionalinės plėtros įstaigos skatinamojo finansavimo poreikio vertinimo tvarkos aprašo 5 punktą įpareigota organizuoti poreikio vertinimą ir poreikio vertinimo peržiūrą, užtikrinti, kad planuojant skatinamojo finansavimo poreikio priemones, atliekamame poreikio vertinime būtų detalai pagrindžiamas ir aiškiai identifikuojamas reikalingų investicijų poreikis srityse, kurių plėtrą

Vyriausybės sprendimu būtina skatinti, arba tų investicijų, kurioms neteikiamas pakankamas finansavimas iš rinkos šaltinių, taip pat detalizuojama kita reikalinga informacija.

1.3. Atkreipiant dėmesį į tai, kad, kaip nurodoma Ataskaitoje, pinigai finansinėms priemonėms skiriami UAB ILTE prašymu, o tarp pinigų gavimo ir sutarčių su galutiniais naudos gavėjais pasirašymo gali praeiti ir keli mėnesiai, tuomet UAB ILTE šiuos laikinai laisvus pinigus investuoja į terminuotus indėlius ir vertybinius popierius, taip gaudama finansinę naudą bendrovei, o toks bendrovės finansavimo būdas neskatina UAB ILTE veikti aktyviai ir rezultatyviai, nes sudaro galimybes bendrovei nebeieškoti naujų pajamų šaltinių ir neskatina jos savarankiškai užsidirbti pajamų, taip pat pabrėžiant, kad šie laikinai laisvi pinigai tuo laikotarpiu negali būti panaudoti kitiems valstybei svarbiems tikslams arba sukurti finansinę naudą valstybei, ir siekiant efektyvesnio valstybės pinigų panaudojimo, *prašyti Finansų ministerijos* sistemškai įvertinti galimybę pinigus finansinėms priemonėms UAB ILTE pervesti tik tuomet, kai yra pasirašytos sutartys su galutiniais naudos gavėjais.

1.4. Akcentuojant Ataskaitoje konstatuotus faktus, kad finansinių priemonių gavėjų skolų administravimas turi trūkumų, todėl būtina užtikrinti, kad skolų išieškojimas ir administravimas būtų taikomi nuosekliai ir laiku, *prašyti UAB ILTE* nedelsiant suplanuoti vidaus auditus bei numatyti papildomas vidaus kontrolę stiprinančias priemones finansinių priemonių gavėjų skolų administravimo srityje.

1.5. Pabrėžiant, kad UAB ILTE finansinių priemonių paraiškas vertino ilgiau, nei nustatyta finansinių priemonių aprašymuose, nes remiantis penkių finansinių priemonių paraiškų vertinimo duomenimis, visose priemonėse auditoriai identifikavo leidžiamo paraiškos vertinimo termino viršijimą nuo 2 iki 100 proc. paraiškų vertinimo atvejų, be kita ko, atkreipiant dėmesį į tai, kad dėl paraiškos vertinimo stabdymo, kai UAB ILTE pareiškėjų prašo patikslinti pateiktus duomenis ar pateikti papildomą informaciją, bendra paraiškos vertinimo trukmė gali užsitęsti 3 mėn. ir daugiau, *prašyti UAB ILTE*:

a) maksimaliai skaitmenizuoti / automatizuoti esamas ir naujas finansines priemones, taip trumpinant finansinių priemonių paraiškų vertinimo procesą, efektyvinant šiam procesui reikalingų duomenų kiekių tvarkymą ir paprastinant šių paraiškų administravimą;

b) iki kol bus skaitmenizuotos / automatizuotos finansinės priemonės, užtikrinti, kad būtų sutelktas pakankamas personalo, atliekančio finansinių priemonių paraiškų vertinimą, skaičius, taip pat numatyti periodinį personalo kompetencijos kėlimą su paraiškų vertinimu susijusiose atitinkamose srityse.

1.6. Atkreipiant dėmesį į tai, kad, kaip nurodyta Ataskaitoje, 62 proc. (3 271,6 mln. Eur iš 5 311,8 mln. Eur) lėšų dar nepaskirstyta įgyvendinamų finansinių priemonių galutiniais naudos gavėjams, *prašyti UAB ILTE* didinti finansinių priemonių prieinamumą stiprinant jų sklaidą, taip pat užtikrinti periodinius praktinius mokymus ir nuolatinę ekspertinę pagalbą pareiškėjams finansavimo galimybių, paraiškų rengimo ir kitais susijusiais klausimais.

2. Atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. konsolidavus keturias nacionalines plėtros įstaigas, t. y. UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, UAB „Žemės ūkio paskolų, garantijų fondas“, UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“, UAB „Valstybės investicijų valdymo agentūra“, savo veiklą pradėjo nacionalinis plėtros bankas UAB ILTE, kurio veikla po konsolidavimo ženkliai išsiplėtė, pavyzdžiui, reikšmingai auga UAB ILTE teikiamų paslaugų portfelis, tiesiogiai išduodamų paskolų sumos, taip pat ir valstybė bendrovei kelia ambicingus tikslus (vienas jų – tapti strateginiu Lietuvos ekonomikos skatinimo partneriu), *rekomenduoti Valstybės kontrolei* apsvarstyti galimybę įtraukti į 2026 metų veiklos planą UAB ILTE veiklos auditą.

3. Užtikrinant šio protokolinio nutarimo įgyvendinimo kontrolę, prašyti Finansų ministerijos ir UAB ILTE iki 2025 m. birželio 20 d. informuoti Audito komitetą ir Valstybės kontrolę apie šio protokolinio nutarimo 1 punkte išdėstytą Komiteto siūlymų įgyvendinimo eigą.

Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš – 0, susilaikė – 0.

Posėdžio pirmininkas

Artūras Skardžius

Posėdžio sekretorė

Neringa Gedrimė